

(Buurt)sportcoaches, zorg en welzijn

Adviesrapport voor (buurt)sportcoaches in Veghel
om professionals uit de sectoren zorg en welzijn te
ondersteunen bij het doorverwijzen naar sport- en
beweegaanbod

Januari 2015

Colofon

Titel

(Buurt)sportcoaches, zorg en welzijn

Adviesrapport voor (buurt)sportcoaches in Veghel om professionals uit de sectoren zorg en welzijn te ondersteunen bij het doorverwijzen naar sport- en beweegaanbod

Auteur

Rebecca Beck, MSc

Een rapportage opgemaakt door het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB)

© 2015

Opdrachtgever

Berbel van Bree, (buurt)sportcoach gemeente Veghel

Met dank aan...

De open houding en toewijding van alle geïnterviewde personen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	pagina 4
2	Werkwijze	pagina 5
3	Resultaten en aanbevelingen	pagina 6
	• Overige resultaten en aanbevelingen	pagina 9
	• Kanttekeningen bij de resultaten	pagina 12
4	Conclusie	pagina 13
5	Bijlage 1. Gespreksleidraad interviews	pagina 14

1. Inleiding

Om gemeenten te ondersteunen in het creëren van voldoende sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van jong tot oud, heeft het ministerie van VWS geïnvesteerd in buurtsportcoaches.

In Nederland gaan 2.900 buurtsportcoaches actief aan de slag. Doordat zij zowel werkzaam zijn bij een sport- of beweegaanbieder als in tenminste één andere sector, dragen zij eraan bij dat meer mensen in hun eigen nabije omgeving kunnen sporten en bewegen. Buurtsportcoaches hebben als specifieke opdracht het organiseren van een sport- en beweegaanbod in de buurt en het maken van een verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg en kinderopvang en onderwijs. Gemeenten zijn in maart 2012 benaderd met de vraag of zij willen deelnemen.

In gemeente Veghel is 3,5 fte beschikbaar voor de inzet van buurtsportcoaches (voortaan: sportcoaches). Vier sportcoaches zijn reeds aan de slag; de eerste vanaf september 2013.

Het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (voortaan: NISB) heeft in Veghel een zogenoemde fieldlab. Dat is een locatie in de praktijk waar NISB actief meehelpt bij het oplossen van vraagstukken en zo kennis uit het veld opdoet. Op lokaal sport- en beweeggebied zit veel kennis en worden goede oplossingen bedacht. Door fysiek aanwezig te zijn pikt NISB dat op.

In het 'Activiteitenplan sportcoaches voor het schooljaar 2014/ 2015' (Van Bree, juni 2014) staat dat de sportcoaches een bijdrage willen leveren aan programmapijler 6 van Stichting Veghel Gezond Sportief door een inventarisatie te doen bij zorgprofessionals over hun werkwijze van doorverwijzing naar regulier sport- en beweegaanbod: 'Op dit moment is niet bekend welke rol zorgverleners spelen in de doorverwijzing naar regulier aanbod. Verwijzen zij überhaupt door? Zijn zij bekend met het aanbod? Hebben zij voldoende hulpmiddelen? Op welke wijze kan een sportcoach ondersteuning bieden? Hoe kan eventuele samenwerking vormgegeven worden?'

Berbel van Bree, opdrachtgever en sportcoach, heeft de doelgroep verbreed met professionals uit de welzijnssector. Rebecca Beck, adviseur NISB, zet het onderzoek op, voert het uit en brengt advies uit over de rol die sportcoaches kunnen vervullen. De centrale vraagstelling van het onderzoek is: *In hoeverre verwijzen professionals uit de sectoren (jeugd)(gezondheids)zorg en welzijn door naar sport- en beweegaanbod en welke ondersteuning wensen zij daarbij?*

De werkwijze om tot concrete antwoorden te komen wordt in hoofdstuk 2 beschreven. Aan de hand van de resultaten en aanbevelingen uit hoofdstuk 3 worden vervolgens in hoofdstuk 4 de belangrijkste conclusies met betrekking tot de hoofdvraag weergegeven. In hoofdstuk 3 worden tevens kanttekeningen met betrekking tot het onderzoek uiteengezet. Relevante opmerkingen en behoeften van professionals die niet zijn teruggekomen als resultaat in hoofdstuk 3 of die specifiek gelden voor de organisatie van de professional, zijn opgenomen als bijlage 1. Tot slot is ook de gespreksleidraad van de interviews opgenomen (bijlage 2).

2. Werkwijze

Met diepte-interviews is getracht kwalitatieve data vanuit verschillende hoeken te verzamelen. NISB heeft de gespreksleidraden voor de interviews opgesteld en deze voorgelegd aan Berbel van Bree. Na input van Berbel van Bree is deze vastgelegd.

De sportcoach heeft zeven professionals, ieder afkomstig uit een andere organisatie uit de (jeugd)(gezondheids)zorg- (voortaan: zorg) en welzijnssector geselecteerd en telefonisch benaderd met het verzoek medewerking te verlenen aan het onderzoek. Een aantal hiervan kende zij al langer, met anderen was het contact nieuw. NISB heeft vervolgens contact opgenomen om een afspraak te maken voor het interview. In tabel 1 is weergegeven welke partijen hebben meegewerkt aan het onderzoek en op welke wijze.

Functie/ organisatie	Hoe
Centrum voor Jeugd en Gezin Veghel en Consultatiebureau Uden	Op locatie
Huisarts	Op locatie
Diëtist	Telefonisch
WMO consulent	Op locatie
Fysiotherapeut (manueel therapeut)	Op locatie
Stichting Mee (consulent)	Telefonisch
Jeugdverpleegkundige GGD HVB	Op locatie

Tabel 1. Respondenten

3. Resultaten en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste resultaten die voortvloeien uit de interviews met de verschillende respondenten uiteengezet. Per onderdeel worden hierbij tevens de aanbevelingen van NISB benoemd. Deze zijn herkenbaar aan het symbool 'de pijl'. Aan het einde van het hoofdstuk worden enkele kanttekeningen geplaatst bij het onderzoek.

Sport en bewegen in de dagelijkse werkwijze

De respondenten geven allen, op de WMO consultant na, aan aandacht te besteden aan (het belang van) sport en bewegen in de dagelijkse werkwijze. Soms krijgen zij vragen van cliënten over sport en bewegen of gerelateerde onderwerpen, zoals gewicht of diabetes bij de huisarts of vrije tijdsbesteding bij de WMO en Stichting MEE. Maar ook wanneer zij geen specifieke of gerelateerde vragen krijgen, brengen zij het onderwerp sport en bewegen regelmatig ter sprake. Bijvoorbeeld als het een (deel)oplossing kan zijn voor het probleem waarmee cliënten bij hen komen. Denk aan overgewicht of het gebrek aan zelfvertrouwen. Bij de Jeugdgezondheidszorg (voortaan: JZG) is het thema sport en bewegen bovendien opgenomen in de gesprekslijst voor consult- gesprekken met ouders, bijvoorbeeld bij de bespreking van de motorische ontwikkeling van het kind of opvoedingsvraagstukken. De diëtist neemt het onderwerp mee bij de bespreking van de vrije tijdsbesteding of leefstijl. Bij het CJG en bij de WMO is het daarentegen zo dat het onderwerp enkel ter sprake komt als cliënten er expliciet om vragen.

Gesprek verloopt naar wens

Over het algemeen voelen de professionals zich capabel genoeg om het gesprek met de cliënten aan te gaan over (het belang van) sport en bewegen en hoe daarop ingezet kan worden. Zij hebben geen behoefte aan ondersteuning hieromtrent, maar vinden het wel prettig als ze, daar waar hun kennis ophoudt, bij een sportcoach terecht kunnen. Sport en bewegen behoort immers niet tot hun kerntaak. Hiervoor is het van belang dat ze goed contact hebben met de sportcoach en het gevoel hebben dat de lijntjes kort zijn.

- Aanbeveling is dat de sportcoach investeert in deze contacten, zodat de partijen geen drempel ervaren contact op te nemen met de sportcoach.

Gespreksonderwerpen

Wanneer de professionals het met cliënten hebben over sport en bewegen gaat het enerzijds om sport en bewegen in het dagelijks leven (buiten spelen, op de fiets naar school et cetera); anderzijds willen ze de cliënten doorverwijzen naar sport- en beweegaanbod in de wijk. Bij dit laatste ervaren professionals een aantal belemmeringen:

Professionals hebben geen zicht op het sport- en beweegaanbod

Om te kunnen doorverwijzen naar sport- en beweegaanbod in de buurt is het van belang inzicht te hebben in het aanbod. Dit inzicht is onvoldoende aanwezig bij professionals. De professional kent vaak één of twee aanbieders waar ze naartoe doorverwijzen en soms zoeken ze voor/ met

de cliënt op het internet. Gegeven adviezen richten zich als gevolg hiervan regelmatig enkel op bewegen in het dagelijks leven of blijft steken bij 'het lijkt me goed als je gaat sporten'.

Het aanbod is erg versnipperd en onzichtbaar (...) Je hebt bijvoorbeeld loopclubjes van fysiotherapeuten, maar ik heb er het overzicht niet over en het is allemaal niet makkelijk te vinden (...) Als sport en bewegen aan bod komt in het contact is het moeilijk door te verwijzen, omdat je eigenlijk niet goed weet waar je naartoe zou moeten verwijzen (citaat professional uit de zorg)

- Er wordt aangeraden om een sociale kaart/ lijst met aanbod op te stellen voor de professionals. Een sociale kaart die:
- in één oogopslag op één centrale punt helderheid verschaft over alle aanbod in de buurt, ook de kleinere initiatieven;
 - uitgeprint kan worden;
 - digitaal te bereiken is voor zowel de doelgroep als voor de professional;
 - goed up- to- date wordt gehouden door bijvoorbeeld de buurtsportcoach;
 - inzicht geeft in de naam, telefoonnummer, mailadres, website en het soort aanbod
 - idealiter meer omvat dan alleen het aanbod bij de (commerciële) sport- en beweegaanbieders. Denk aan gratis beweegmogelijkheden als speeltuinen , maar ook aan financieringsmogelijkheden als het Jeugdsportfonds en/ of een overzicht met professionals uit de zorgsector (zorgkaart)

Dit maakt het voor professionals mogelijk om cliënten snel van adviezen te voorzien die reëel en 'op maat' zijn. Reëel omdat het bijvoorbeeld geen zin heeft om te verwijzen naar voetbal als er geen voetbalvereniging in de buurt is, en 'op maat', zodat ze aan ouders bijvoorbeeld de vraag kunnen stellen of ze gebruik maken van het speeltuintje bij hen in de buurt. Een ander voorbeeld is dat wanneer een diëtist een kind met overgewicht treft, hij/ zij degene eerst kan laten sporten bij de fysiotherapeut alvorens dit kind door te verwijzen naar sport- en beweegaanbod in de wijk.

'Je verwijst enkel door naar wie je kent. Ik wil eigenlijk ook een goede zorgkaart. Veghel is zo groot dat je niet weet wie waar mee bezig is. We hebben geen 'ons- kent- ons'- cultuur' (citaat professional uit de zorg).

'Ik zet de sociale kaart dan ook op mijn website en in mijn wachtkamer' (citaat professional uit de zorg).

Één van de respondenten wees er echter op dat gemeente Veghel samen met gemeente Uden in het verleden een sociale kaart heeft gekend. Vanwege de uitgebreide zoekmogelijkheden op internet, het kostenaspect en omdat er weinig gebruik van werd gemaakt is deze niet meer beschikbaar. Toch wijzen de respondenten erop hier behoefte aan te hebben, omdat het zoeken via internet te weinig specifiek is en te veel tijd kost.

Sport en bewegen is één van de vele onderwerpen voor professionals

De kerntaken van de professionals liggen niet op het terrein van sport en bewegen. Het is vaak één van de vele onderwerpen waar ze het in het cliëntencontact over (kunnen) hebben. Wel

is het zo dat juist deze professionals doelgroepen tegenkomen die vaak uitvallen bij sport en bewegen en voor wie sport en bewegen een bijdrage kan leveren aan het oplossen van hun problematiek.

Voor de professionals is meer dan het wijzen op sport- en beweegmogelijkheden vaak niet mogelijk, vanwege de beperkte tijd in het cliëntencontact. Een aantal professionals vragen nog wel door naar de sport- en beweeginteresses van de cliënt en komen daar in een volgende contactmoment, indien daar sprake van is, op terug. Bij geen terugkomafpraak, zijn ze het contact met de cliënt kwijt.

'Ik zeg meestal dat ze moeten gaan sporten en dat ze tot de volgende afspraak moeten nadenken over wat hen leuk lijkt (...) Het is puur het stimuleren van mensen. Ze moeten zelf de stap zetten naar het sporten en bewegen. Ik geef het belang aan, welke tak van sport me geschikt lijkt en eventueel de naam van de aanbieder en daar houdt mijn rol op' (citaat professional uit de zorg)

Als kinderen sporten vraag ik tijdens het consult hoe het gaat en als het goed gaat laat ik het los. Als hij/ zij niet sport, vraag ik of hij/ zij weleens heeft nagedacht om te sporten. Ik ga niet actief kinderen aanmelden of verwijzen. Het is meer benoemen dat het goed is, want... (citaat professional uit de zorg)

Professionals hebben voor verdere ondersteuning richting sport en bewegen geen mogelijkheden binnen hun taakgebied, maar geven wel aan dat de stap naar het daadwerkelijk sporten vaak nog te groot is voor de cliënt. De cliënt kent de vereniging niet, is vaak niet (meer) gewend om te sporten, en wordt hierbij niet verder begeleidt. De kans is groot dat hij/ zij daardoor niet aan het sporten zal beginnen.

- Er valt vaak een gat tussen doorverwijzing en het daadwerkelijk deelnemen aan sport- en beweegaanbod. Het advies is om een sportcoach specifiek hierop in te zetten. Hij/ zij heeft zicht op het lokale aanbod, komt via de zorg- en welzijnsprofessional in contact met de cliënt en weet de cliënt goed te motiveren/ coachen. De cliënt krijgt op maat ondersteuning in bijvoorbeeld het maken van de sportkeuze en wordt begeleidt naar het aanbod. Dit is met name voor de zogenoemde 'moeilijk bereikbare doelgroepen', die de zorg- en welzijnsprofessionals vaak bereiken vanwege andere problematieken, een kans. De sportcoach kan op deze wijze bovendien zorg dragen voor de terugkoppeling richting de zorgprofessional. De band met de zorgprofessional wordt hiermee versterkt, waardoor doorverwijzing naar de sportcoach steeds meer vanzelfsprekend wordt en de cliënt vanuit verschillende kanten bevraagd wordt op zijn/ haar ervaringen met de sport. De voortgang wordt zo gezamenlijk bewaakt en de sportcoach is de makelaar tussen de zorg-/ welzijnsprofessional en de sportvereniging. De sportcoach verbindt zo de werelden van sport, zorg en welzijn.

Enkele citaten die deze aanbeveling ondersteunen:

'De mensen die hier komen die hebben al een probleem, dus dat is een ingang om dit soort dingen te bewerkstelligen. Als ik tegen patiënten zeg dat ze vanwege hun diabetes tien kilo moeten afvallen, omdat het anders misgaat, dan willen ze dat wel. Maar hoe dan verder?' Ik zou het begin wat makkelijker voor ze willen

maken. Uiteindelijk moeten ze het zelf doen, maar om de stap echt te nemen zou het fijn zijn als de sportcoach het stokje kan overnemen als wij degene zo ver hebben gekregen dat ze willen sporten en ervoor kan zorgen dat degene echt gaat sporten' (citaat professional uit de zorg)

'Ik heb met een aantal patiënten een vertrouwensbad opgebouwd waardoor ik ze vrij gemakkelijk in de richting van een interventie kan krijgen. Ze moeten je immers kennen' (citaat professional uit de zorg)

'Als een sportvereniging geen aanbod heeft voor kinderen met een beperking en ouders komen daar, dan zou het goed zijn als de sportvereniging hen verwijst naar de sportcoach die samen met hen kan onderzoeken waar behoeften liggen en welk aanbod daarop aansluit. Ouders worden dan niet naar huis gestuurd, maar worden beloond in hun initiatief (citaat professional uit de zorg)

De sportcoach kan er ook voor zorgen dat de cliënten de juiste informatie met betrekking tot sport en bewegen krijgen; wij kunnen dat niet. Ik heb ook liever dat cliënten met vragen over mijn vakgebied van mij de informatie krijgen, zodat ze goed worden geïnformeerd (citaat professional uit de welzijn)

Één van de respondenten wees in dit kader ook op het sportexpertisecentrum in Oss die cliënten begeleiden naar sportclubs. Dit kan wellicht als voorbeeld voor Veghel dienen.

Overige resultaten en aanbevelingen

Uit de gevoerde gesprekken zijn tevens conclusies te trekken die niet direct gerelateerd zijn aan het doorverwijzen naar sport- en beweegaanbod, maar waar de sportcoach wel aandacht aan kan schenken, al dan niet in samenwerking met andere partijen.

Onzichtbaarheid van de sportcoach in Veghel

De meeste respondenten hadden, voordat hen werd gevraagd deel te nemen aan het interview, nog niet eerder van de (functie) (buurt)sportcoach gehoord. Maar ook voor professionals die er al wel van gehoord hadden, was het nog onduidelijk wie de sportcoaches zijn, welke rol ze kunnen vervullen en wat de functie inhoudt. Ze vragen zich bijvoorbeeld af wat de sportcoach voor hen kan betekenen en of ze op beleids- of uitvoeringsniveau werken.

- Aangeraden wordt dat de sportcoaches allereerst investeren in het voor zichzelf duidelijk krijgen wat het precieze doel, de visie en missie is voor de sportcoaches in Veghel en hoe iedere sportcoach daar een bijdrage aan levert. Daarna is het aan te raden om te investeren in zichtbaarheid door de professionals uit de zorg- en welzijnssector op de hoogte te stellen van wie de sportcoaches zijn en wat ze kunnen betekenen. Het is aan te raden dat niet eenmalig te doen en erop in te zetten via verschillende kanalen. Deel succesverhalen bijvoorbeeld via (online) media, maar blijf ook investeren in persoonlijk contact. Dit werkt drempelverlagend in het leggen van contact en het maakt dat het thema sport en bewegen, als één van de neventhema's voor de professional, niet wegzakt.

'Je bent niet voortdurend bezig met sport en bewegen. Het moet ook bij jezelf voor in het hoofd zitten om het te bespreken of om ze door te verwijzen naar een project' (citaat professional uit de zorg)

'Als ik ergens achter sta, dan kan ik het vol overtuiging brengen. Maar de wisselwerking bij het project LEFF bijvoorbeeld is belangrijk en die heb ik gemist. Ik heb doorverwezen, maar ik wilde terugkoppeling en die heb ik niet gehad. Hoe verloopt het met de kinderen? Welke resultaten zijn behaald? Als ik terugkoppeling krijg, triggert het ook om weer door te verwijzen en anders zakt het weg' (citaat professional uit de zorg)

'Door van elkaar te weten wat wij en zij doen en willen, kunnen we elkaar versterken. 'Bekendheid krijg je alleen als je je echt persoonlijk voorstelt. Stukjes in bladen en websites blijven niet hangen als je er niet meteen interesse voor hebt. Het begint met praktisch kennismaken/ gezichten en namen kennen: waar is je dag mee gevuld, wat zijn je vragen aan mij? Pas dan kun je snel schakelen met degene' (citaat professional uit de zorg)

'Doordat de sportcoach een presentatie heeft gegeven over de eigen rol en wat we voor elkaar kunnen betekenen, willen we het thema sport nu gaan meenemen in onze zogenoemde 'keukentafelgesprekken' met cliënten als we het hebben over de vrije tijdsbesteding. Voorheen kwam het onderwerp slechts kort ter sprake als cliënten er zelf over begonnen, maar dat gebeurde vrijwel niet. Het was voor ons geen item om dieper op in te gaan. Nu kunnen we ze wellicht handreikingen doen richting sport en bewegen' (citaat professional uit welzijn)

Kanalen die genoemd zijn om de professionals te bereiken zijn: digitale mailing, kliknieuws.nl, huisartsenvergadering, mailadres cbveghel@ggdhvb.nl (JGZ), consulentenoverleg (WMO), de nieuwsbrief en regionale bijeenkomsten van de genootschap KNGF en de weekbladen van uitgever De Winter. Andersom is het voor de professionals handig om één centraal aanspreekpunt bij de sportcoaches te hebben.

Onzichtbaarheid van JOGG in Veghel

Gemeente Veghel wordt landelijk gezien als een JOGG (Jongeren op gezond gewicht) voorloper. Opvallend is dat enkele professionals nog niet eerder of minimaal van JOGG gehoord hebben en dat degene die er wel van gehoord hebben, in de meeste gevallen denken dat het een interventie is. Ze denken vaak dat de interventie LEFF hetzelfde is als JOGG. Immers, LEFF heeft hen benaderd om kinderen met overgewicht door te verwijzen naar de interventie. Professionals geven aan zich over het algemeen niet betrokken te voelen bij JOGG.

- Zorgpartijen zijn belangrijk bij het voorkomen en bestrijden van overgewicht. Het advies is om meer over JOGG richting de professionals te communiceren. Enerzijds communiceren over de doelstelling, de visie en de missie van JOGG binnen de gemeente en anderzijds door succesverhalen te communiceren, waarmee wordt laten zien wat JOGG concreet betekent. *'Maak JOGG concreet! Weinig praten en veel doen!'* (Citaat professional uit de zorg). Betrek de verschillende partijen bij de JOGG-plannen en vraag actief naar hun input en belangen. Zorg er zo voor dat de partijen zich betrokken gaan voelen bij JOGG en bij willen dragen aan de gezamenlijke missie.

Regionaal sportloket valt in de smaak

Door middel van de interviews is bij de respondenten tevens nagegaan wat zij vinden van het idee van het regionale sportloket. Het regionale sportloket is een website waarbij op regionaal gebied wordt samengewerkt om mensen met een beperking te laten sporten en om kennis uit te wisselen. Er is een lokaal aanspreekpunt en een digitale ondersteuningstool. Zowel professionals als de doelgroepen zelf kunnen er gebruik van maken. Vanaf januari is deze beschikbaar op www.specialsport.nl.

De meeste respondenten komen weinig in contact met deze specifieke doelgroep, maar ze hebben allen positief gereageerd op dit initiatief. Immers, in het sporadische geval dat ze nu met de doelgroep in contact komen, weten ze niet waar ze hen naartoe kunnen doorverwijzen:

Als ik nu met deze doelgroep in contact kom, dan zeg ik dat ik het ook niet weet. Ik zou niet weten waar ik ze naartoe moet verwijzen. Dan hoop ik maar dat ze via via iets vinden of via internet (citaat professional uit de zorg)

'Ik denk dat veel mensen met een beperking niet sporten, omdat ze niet weten wat er is' (citaat professional uit welzijn)

- Mede omdat het aanbod voor deze doelgroep beperkt is, is het advies hierop te investeren. Belangrijk is wel dat er goed en regelmatig over gecommuniceerd wordt, zodat het bekendheid genereert. Neem ook de contactgegevens en kosten van het aanbod mee in het overzicht. Houdt wel rekening met de netwerkbank van Stichting MEE. Daar staat onder andere een sociale kaart op voor vrije tijdsbesteding, waaronder ook het sport- en beweegaanbod voor kinderen met een beperking. Bij Stichting MEE vindt een verschuiving van financiële stromen plaats. Het is nog onduidelijk wat dat doet met het onderhoud van de netwerkbank, maar het advies is met hen af te stemmen en mogelijkheden tot samenwerking te inventariseren.

Weinig contacten tussen professionals onderling

In Veghel lijkt er nog weinig contact te zijn tussen professionals onderling. Ze kennen elkaar niet of nauwelijks, waardoor ze niet snel naar elkaar doorverwijzen:

Veghel is best een grote gemeente. In Uden bijvoorbeeld zijn de lijntjes onderling veel korter. In Veghel moet je veel tijd investeren om iedereen te leren kennen en die tijd is er niet (citaat professional uit de zorg)

- De sportcoach kan een rol pakken in het in contact brengen en het leren kennen van professionals onderling. Dit kan een bijdrage leveren aan korte lijntjes, warme overdrachten van cliënten en het samen met elkaar in de gaten houden van ontwikkelingen die cliënten doormaken.

Stel dat bij het consultatiebureau een kind met overgewicht komt, dan is het fijn als de verpleegkundige contact heeft met de kinderopvang en tips kan geven over hoe om te gaan met het kind' (citaat professional uit de zorg)

'Je bent toch een beetje met oogkleppen op, op een eigen eilandje, je werk aan het doen. Ik zie collega's uit mijn eigen vakgebied ook vrijwel niet. Contact verloopt via mail of telefoon' (citaat professional uit de zorg).

Kanttekeningen bij de resultaten

De resultaten uit dit onderzoek zijn gebaseerd op interviews met zeven respondenten, die allen een andere functie binnen de (jeugd)(gezondheids)zorg of welzijn hebben. De overall resultaten

geven goed zicht op gedeelde behoeften van deze personen in Veghel, maar er dient rekening mee te worden gehouden dat deze resultaten niet voor de gehele beroepsgroep (in Veghel) hoeven te gelden.

Een ander punt waar bij interpretatie van deze resultaten rekening mee moet worden gehouden is dat over het algemeen gesteld kan worden dat de respondenten die hebben meegewerkt aan het onderzoek allen vanuit zichzelf al veel belang hechten aan sport en bewegen; voor zichzelf en voor hun cliënten. Deze professionals zelf hoeven dus niet overtuigd te worden van het belang van bewegen en zijn daardoor wellicht eerder bereid het thema sport en bewegen mee te nemen in het dagelijks werk.

4. Conclusie

In dit rapport staan de belangrijkste resultaten uit de interviews met zeven professionals uit de (jeugd)(gezondheids)zorg en welzijn beschreven. NISB heeft op basis hiervan aanbevelingen geformuleerd voor de sportcoaches in Veghel. De centrale vraag van het onderzoek luidde als volgt: *In hoeverre verwijzen professionals uit de (jeugd)(gezondheids)zorg - en welzijnssector door naar sport- en beweegaanbod en welke ondersteuning wensen zij daarbij?*

Het onderzoek laat zien dat de professionals in de dagelijkse werkpraktijk aandacht besteden aan (het belang van) sport en bewegen. Het valt op dat dat niet alleen is als cliënten met sport- en beweeggerelateerde vragen komen, maar dat ze het ook ook regelmatig zelf ter sprake brengen. Over het algemeen voelen de professionals zich capabel genoeg om het gesprek met de cliënten aan te gaan over (het belang van) sport en bewegen en hoe daarop ingezet kan worden. Wel vinden ze het prettig als ze, daar waar hun kennis ophoudt, bij een sportcoach terecht zouden kunnen.

Immers, de kerntaken van de professionals liggen niet op het terrein van sport en bewegen. Meer dan de cliënt wijzen op sport- en beweegmogelijkheden is vaak dan ook niet mogelijk. De stap naar het daadwerkelijk sporten is echter vaak nog te groot voor de cliënt. Er valt vaak een gat tussen doorverwijzing en het daadwerkelijk deelnemen aan sport- en beweegaanbod. Sportcoaches zouden dit gat kunnen dichten door ondersteuning op maat te verzorgen.

Verder blijkt uit het onderzoek dat professionals cliënten willen doorverwijzen naar sport- en beweegaanbod in de wijk, maar dat zij onvoldoende zicht hebben in dit aanbod. Een sociale kaart zou wenselijk zijn.

Daarnaast is uit de gesprekken met de professionals gebleken dat het voor zowel de sportcoaches als JOGG goed zou zijn om meer te investeren in zichtbaarheid. Het is voor professionals nog veelal onduidelijk wie de sportcoaches zijn, welke rol ze kunnen vervullen en wat de functie inhoudt. Daarnaast zijn ze ook niet (goed) op de hoogte van JOGG en voelen zich er onvoldoende bij betrokken. Communicatie is hier van belang.

Ook blijkt uit het onderzoek dat professionals elkaar onderling niet goed kennen in Veghel. De sportcoach kan een rol pakken in het in contact brengen van professionals.

Tot slot valt het idee van het regionale sportloket in de smaak van de professionals. De meeste respondenten komen weinig in contact met deze specifieke doelgroep, maar kunnen het goed gebruiken wanneer daar (sporadisch) wel sprake van is.

Houdt bij de interpretatie van de resultaten er rekening mee dat de resultaten niet voor de gehele beroepsgroep van de professionals hoeven te gelden en dat het opvalt dat de respondenten vanuit zichzelf al veel belang hechtten aan sport en bewegen.

Bijlage 1. Gespreksleidraad interviews

Introductie gesprek

- Doel: inzicht krijgen in of en hoe (d.w.z. welke afwegingen er worden gemaakt) u doorverwijst naar sport- en beweegaanbod en of u/ welke ondersteuning u daarin wenst.
- Sportcoaches willen de verbinding leggen tussen verschillende sectoren, waaronder zorg en sport/ bewegen. U ziet veel inwoners, met name diegene die gezondheidsrisico's lopen of -problemen hebben. Binnen de gezondheidszorg kan sport en bewegen een belangrijke rol vervullen. In hoeverre zet u inwoners aan tot sport en bewegen in uw dagelijkse praktijk, wat loopt daar goed bij en wat zijn uitdagingen/ behoeften?
- Het gesprek duurt ongeveer 45 minuten en gegevens worden vertrouwelijk behandeld.

Algemene achtergrondinformatie

- Naam:
- Organisatie:
- Functie:
- Hoe lang in deze functie:
- Welke doelgroep ziet u met name:

Sport en bewegen algemeen:

- Hoe denk jij over S&B in het algemeen? Wat vind je in het algemeen van sport en bewegen voor jouw klanten? (algemeen; open)
- Besteed je aandacht aan sport en bewegen in de dagelijkse werkpraktijk? (algemeen; open vraag)
 - Zo ja, hoe dan?
 - Zo niet, waarom niet?
- Wat doe je als het onderwerp sport en bewegen ter sprake komt in klantcontact?
 - weet je hoe je de klant verder kan helpen? Doorverwijzen? Slechts de tips tot s&b geven? geen begeleiding, zelf begeleiden of iemand hiervoor inzetten?
 - onderhoud je contact met de klant over dit thema?
 - weet je waar je naartoe kan doorverwijzen? Hoe weet je dit? Hoe doe je dit?
 - welke ondersteuning zou je willen/ waar zou je mee geholpen zijn om s&b (nog) beter in te zetten? Mensen motiveren/ kennis baten van bewegen/ kennis over aanbod...
- Breng je zelf weleens sport en bewegen ter sprake (zonder specifieke vraag van klant)?
 - waarom wel/ niet?
 - zo ja, wanneer? (ook als problemen niet op sport- en beweegterrein liggen?)
 - hoe verloopt dat?
 - zou je ondersteuning hierop willen?

- Heb je klanten al wel eens aan het sporten en bewegen gekregen?
 - kun je een voorbeeld noemen en aangeven hoe dat is gelopen?
 - waar liep je tegen aan?
 - wat verliep succesvol hierbij?
- Heeft u inzicht in het sport- en beweegaanbod in de wijk? Kent u de mensen/clubs die het aanbod verzorgen? Is dat belangrijk voor in de doorverwijzing?
- Verwijst u weleens door naar sport- en beweegaanbod in de wijk?
- Zo ja:
 - hoe vaak?
 - wanneer? bij eigen behoefte klant of ook bij andere problemen
 - hoe verwijst u door? Alleen s&b noemen; alleen naam aanbieder doorgeven; zelf begeleiden of door een ander laten begeleiden?
 - onderhoud je contact hierover met de klant?
 - zou je hierop ondersteuning wensen? In welke vorm? sociale kaart? intermediair/ BSC?
- Zo nee:
 - Waarom niet? (wil je het wel?)
 - Waar loop je tegen aan?
 - Hoe kunnen we hiermee helpen?

Case: Jongeren met overgewicht

- Veghel is een JOGG gemeente.
 - ben je hiermee bekend?
 - lever je een bijdrage hierin? In welke vorm?

Case: Regionaal sportloket

- Het regionale sportloket is een website waarbij op regionaal gebied wordt samengewerkt om mensen met een beperking te laten sporten en om kennis uit te wisselen. Er is een lokaal aanspreekpunt en een digitale ondersteuningstool. Zowel professionals als deelnemers kunnen er gebruik van maken. (www.specialsport.nl/website (per januari alleen www.specialsport.nl)
 - klinkt het interessant? waarom wel of waarom niet? heb je er wat aan?
 - wanneer zou je hier gebruik van maken, wat heb je daarbij nodig?
- Meer algemeen:
 - Via welke kanalen kunnen we jouw sector het beste bereiken/ hoe wil je informatie tot je krijgen?
 - In welke vorm wil je informatie het liefst aangereikt zien (folder, website, magazine etc).

Tot slot

- Gekeken naar sport en bewegen: zijn er nog andere zaken waar we mee kunnen helpen/ waar je behoefte aan heb?
- Contactgegevens Berbel en Rebecca geven
- Hartelijk dank! Wil je het verslag ontvangen?